

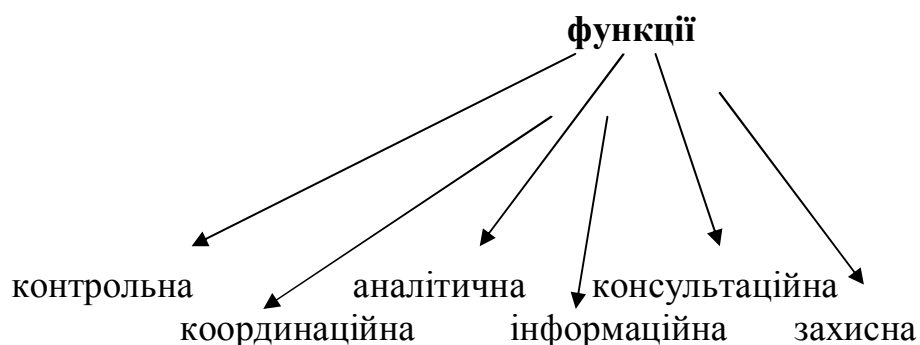
ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ФУНКЦІЇ, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ

Більшість науковців характерною ознакою внутрішнього аудиту виділяють проведення його штатними працівниками підприємства (організації). Під основним завданням такого виду аудиту вони розуміють здійснення постійного контролю за витратами підприємства, їх мінімізація. Обов'язками працівника відділу внутрішнього аудиту вони вважають перевірку виконання розпорядчих документів адміністрації, аналіз діяльності підприємства, визначення резервів та заходів покращення результатів діяльності.

Отже, метою внутрішнього аудиту є надання оперативної інформації апарату управління, виявлення й мобілізація резервів покращення результатів діяльності, безпека бізнесу.

Контрольна функція полягає у визначенні адекватності політики підприємства встановленим параметрам та оцінці ефективності обліку і менеджменту. В обов'язки внутрішнього аудитора входить перевірка окремих підрозділів, оцінка внутрішнього контролю, політики, внутрішніх процедур, оцінка дисципліни виконання персоналом розпоряджень та рекомендацій.

Зміст внутрішнього аудиту можна розкрити через функції (рис. 1).

Рис. 1. Функції внутрішнього аудиту

Зміст координаційної функції полягає в плануванні роботи внутрішнього аудитора виходячи з потреб власників (інвесторів, акціонерів), а також використання можливостей структурних підрозділів.

Аналітична функція містить експертну оцінку та аналіз ефективності важливих аспектів діяльності підприємства.

Інформаційна функція передбачає інформування керівництва підприємства щодо встановлених порушень, відхилень, внутрішніх правил результатів перевірок.

Консультаційна функція полягає у наданні різного роду поточних консультацій працівникам підприємства.

Захисна функція передбачає розроблені заходи по збереженню активів підприємства від крадіжок, зловживань, шахрайства та неефективного управління бізнесом.

З цілями та функціями внутрішнього аудиту пов'язані і завдання (табл.1).

Таблиця 1

Мета та завдання внутрішнього аудиту [1, с. 214]

Мета внутрішнього аудиту	Завдання внутрішнього аудиту
<p>-забезпечення ефективності діяльності апарата управління по захисту законних майнових прав підприємства; -зменшення ризиків щодо операцій, пов'язаних з ефективним використанням ресурсів; -виявлення та мобілізація резервів збільшення виробництва; -вдосконалення організації та управління виробництвом; -вивчення стану фінансового обліку, внутрішнього контролю, їх моніторинг, розробка рекомендацій з вдосконалення; -дослідження фінансової та оперативної інформації, методи оцінки, класифікації цієї інформації, включення у фінансову звітність, вивчення окремих статей звітності; -перевірка дотримання законодавства та інших нормативно-правових актів, положень облікової політики, а також інструкцій, розпоряджень, вказівок керівництва підприємства (власників); -оцінка ефективності механізму внутрішнього контролю. Вивчення контрольних процедур у структурних підрозділах підприємства та їх оцінка; -перевірка наявності, стану та умов збереження майна підприємства; -робота за спеціальними проектами та контроль окремих елементів механізму внутрішнього контролю; -оцінка програмних продуктів. Що використовуються підприємством; -специфічні завдання по розслідуванню особливих випадків шахрайства (зловживань); -координація діяльності служби внутрішнього аудиту з діями зовнішніх аудиторів; -формування документації, звітів за результатами проведених перевірок; -розробка рекомендацій з усунення недоліків та пропозицій по підвищенню ефективності управління</p>	<p>-здійснення періодичного контролю за фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання та його структурних підрозділів; -фінансовий аналіз діяльності підприємства та розробка фінансової стратегії; -надання консультацій з фінансового обліку, оподаткування, правочинності; -впровадження ефективної, достовірної, надійної інформаційної системи управління; -аналіз систем обліку і внутрішнього контролю; -дослідження фінансової, оперативної звітності (її окремих статей, залишків, витрат); -аналіз адекватності політики у сфері менеджменту; -оцінка якості інформації; -розробка проектів управлінських рішень; -проведення стратегічного аналізу; -розробка фінансових прогнозів.</p>

Організація і роль внутрішнього аудиту визначаються самим суб'єктом господарювання (його керівництвом, власниками), залежно від:

- змісту, специфіки діяльності;
- обсягів показників фінансово-економічної діяльності підприємства;
- системи управління, що склалась;

- стану внутрішнього контролю.

З метою допомогти зрозуміти роль і функції внутрішнього аудитора всіма ланками менеджерів, радою директорів, державними органами влади, зовнішнім аудиторам були розроблені Стандарти Внутрішнього аудиту (СВА), які встановили основні принципи практики внутрішнього аудиту, створили основу для керівництва та порядок оцінювання ефективності застосування служби.

Принципи внутрішнього аудиту поділяють на 2 групи: фундаментальні та методичні. До першої групи можна віднести:

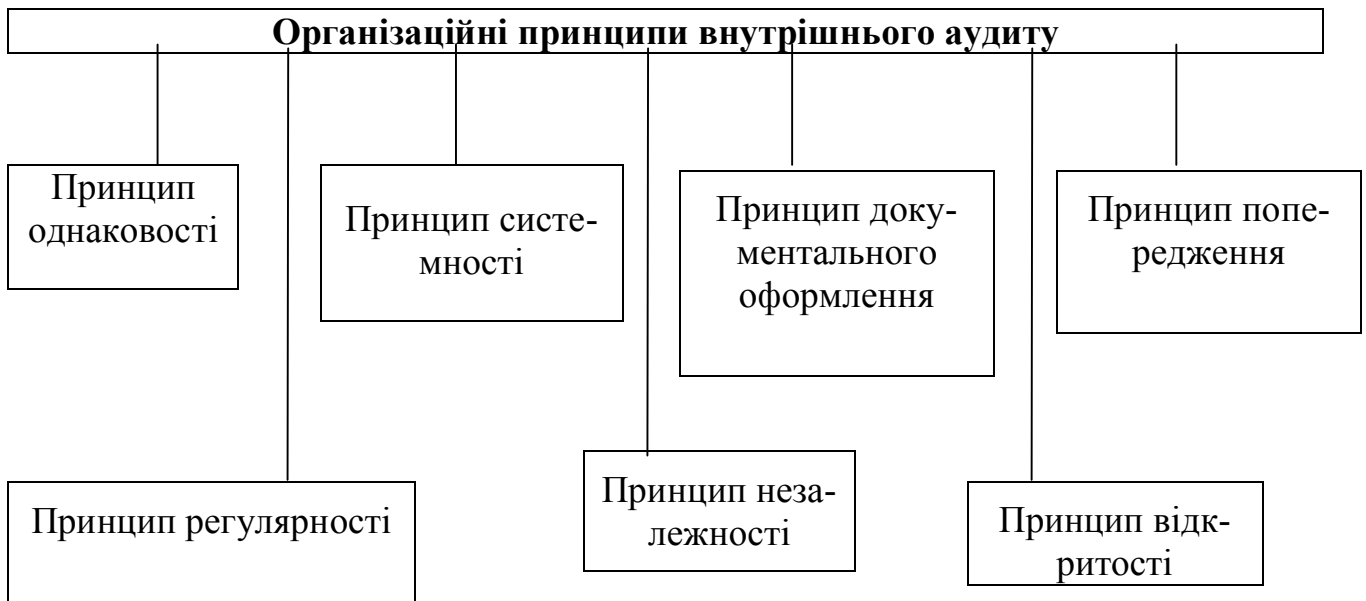
Рис. 2. Фундаментальні принципи внутрішнього аудиту [2, с.51]

Поряд з фундаментальними принципами внутрішнього аудиту виділяємо методологічні принципи:

Рис. 3. Методологічні принципи внутрішнього аудиту [2, с.54]

В окрему групу можна виділити організаційні принципи внутрішнього аудиту (рис. 4)

Рис. 4. Організаційні принципи внутрішнього аудиту [3, с. 51]

Принцип однаковості свідчить про те, що аудиторська перевірка (різні її види) здійснюється за певними встановленими процедурами (методиками). Принцип системності передбачає планування та проведення перевірки за різними процесами системи з урахуванням встановленого їх структурою взаємозв'язку. Принцип документального оформлення – аудит відбувається з певним документальним оформленням процедур перевірки, з метою збереження і в майбутньому використання (для порівняння) інформації.

Принцип попередження свідчить про те, що перед проведенням аудиту надається абсолютно вся інформація, яка стосується завдань, методики, термінів перевірки, з метою викликати до себе рівень довіри і, тим самим, запобігти представленню неправдивої інформації.

Принцип регулярності передбачає певну періодичність у проведенні перевірок, з метою можливості постійного оцінювання та аналізу діяльності всіх структурних підрозділів підприємства.

Принцип незалежності містить поняття відсутності відповідальності за діяльність підприємства-клієнта та уникнення впливу керівництва підрозділу, яке перевіряється (керівництва підприємства).

Принцип відкритості означає доступність до результатів перевірки будь-якого працівника.

Додержання саме таких принципів внутрішнього аудиту під час перевірки сприятиме досягненню меті та завданням внутрішнього аудиту на підприємстві.

Література:

1. Мултанівська Т. Аудит у схемах і таблицях. /Т. Мултанівська, М. Горяєва. – Х.:Фактор. 2009. – 336 с.

2. Хома Д.М. Внутрішній аудит: курс лекцій/Д.М. Хома.-Хмельницький. 2010. – 173 с.
3. Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту. / В.В. Немченко, В.П. Хомутенко, А.В. Хомутенко / За редакцією Немченко В.В. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
4. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні: монографія // За ред. Проф.. М.С.Пушкаря – Тернопіль, ТНЕУ, 2012. – С. 131-157

*Антонович Олена,
студентка групи РК-41*

ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК ІМПЕРАТИВ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Необхідність сталого соціально-економічного розвитку визнана світовою спільнотою і є основою фундаментальних напрямів прогресу сучасної цивілізації. На сучасному етапі розвитку економіки України зростає роль процесів екологізації виробництва, реалізація яких дозволить розв'язувати конкретні еколого-економічні проблеми. Постає потреба нової парадигми соціально-економічного зростання з урахуванням причин, визначення джерел та наслідків екологічних проблем.

Інструменти екологічної політики можна розділити на два види: економічного стимулювання та адміністративні. Одним із пріоритетних завдань екологічної політики України є збір, обробка й аналіз об'єктивної інформації. Особливого значення набуває інформація про природоохоронні витрати при проведенні поточної екологічної політики, формуванні відповідних статей бюджету й контролю за їх виконанням, визначенні обсягів і напрямків природоохоронних робіт в окремих регіонах, галузях економіки та підприємствах, удосконаленні еколого-економічних методів впливу на природокористувачів.

Екологічний контролінг є новою концепцією управління природоохоронною діяльністю підприємств України. Інформація про екологічну діяльність повинна знайти свою реалізацію у процесі здійснення екологічного контролінгу, який можна визначити як систему управління спрямовану на досягнення кінцевої мети і результатів екологічно безпечної діяльності фірми. Екологічний контролінг в межах екологічного менеджменту виконує функції:

- забезпечення необхідною прогнозною інформацією;
- аналіз наявної інформації;
- планування природоохоронних заходів, на основі отриманої інформації;
- контроль за здійсненням витрат на природоохоронну діяльність.